
 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

5a SESSIÓ DE TREBALL: ACTA DE REUNIÓ

Persones assistents	Confirmats:	
	1. Mireia Llop	Fundació Trinijove-Centre obert Neus Puig
	2. Marisa Clua	Departament de Planificació i Processos. Aj. Bcn
	3. Noemí Expósito	Fundació Comtal
	4. Marta Puerta	Fundació Comtal
	5. M ^a José Garcia	Casal d'infants del Raval
	6. Prudenci Gatell	Consorci Serveis Socials de Barcelona
	7. Laura Martí	Federació Catalana de Voluntariat
	8. Arantxa Arizmendi	AEIRAVAL
	9. Silvia Bosch	AEIRAVAL
	10. Anna Montolio	Dep. Promoció Infància Ajuntament Bcn
	11. Sònia Martínez	Federació Entitats Atenció i Educació Inf.i Adoles.
	12. Elisenda Xifré	Federació Entitats Atenció i Educació In.i Adoles.
	13. Elisenda Riera	Plataforma Infància de Catalunya
	14. Montse Saltó	Sindicatura de Greuges de Barcelona
	15. Patricia Suero	Soc.Catalana Pediatria-Secció At.Primària
	16. Carme Carrera	Tècnica CMBS-Dep.Participació Social
	17. Laia Pineda Rüegg	Co-cordinadora GT Infància
	18. Claudia Vallvé	Co-cordinadora GT Infància
	19. Gina Grifoll	Secretaria tècnica CMBS
	S'excusen:	
	20. Carme Calafat	Associació Benestar i Desenvolupament
	21. Loli Aguilar	Càritas Diocesana de Barcelona
	22. Silvia Collado	Dep. Atenció Família i Infància-IMSS
	23. José Fernández	Experta
	24. Albert Frago	Col·legi de Treball Social de Catalunya
	25. Clara García	SUARA Cooperativa
26. Olga Juarez	Cap Servei Salut Comunitària-ASPB	
27. María Salvador	Tècnica Salut Comunitària-ASPB	

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

	28. Elisabet Serra	Fundació bancaria "La Caixa"
Documentació aportada	Presentació: què en sabem de les violències masclistes a les llars amb infants a la ciutat? Presentació del servei SARA	

Ordre del dia:

Impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents.

12h. Benvinguda i roda de presentacions

12.15h Què en sabem de les violències masclistes a les llars amb infants de la ciutat? (Laia Pineda)

12.30h El Servei SARA d'atenció a les violències masclistes a la ciutat (Ruth Capdevila)

13.00h Impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents i l'atenció específica que es brinda (Alba Urbina i Jorge Moreno)

13.30h Espai per al debat

13.50h Comiat

Desenvolupament de la reunió:

1. Què en sabem de les violències masclistes a les llars amb infants de la ciutat? (Laia Pineda)

- Es recorden les xifres i definicions de les diferents tipologies de violències (emocional, sexual, física, negligència) i se situa la violència de gènere dins aquest marc.
- Es presenten les principals fonts de dades sobre les violències. En el cas de la violència de gènere, les principals fonts són l'enquesta de violència masclista de Catalunya i els registres dels serveis municipals, entre ells el SARA.
- Es presenten les dades bàsiques disponibles de asos atesos pel servei SARA i la seva evolució recent i es comparen amb les dades sobre denúncies sobre violència domèstica a la ciutat per districtes.
- Des del servei SARA es puntualitza que les dades sobre casos estan subrepresentades per temes informàtics, que s'estan arreglant i s'avisava que probablement l'any que ve hi haurà un augment en el registre de casos que respondrà a temes informàtics i no a canvis en el volum de l'atenció.

2. El Servei SARA d'atenció a les violències masclistes a la ciutat (Ruth Capdevila)

- SARA és el servei de referència de Bcn ciutat per atendre violència masclista
- Es un servei integral que atén a totes les persones que han patit situacions de violència (dones, fills, mares....)
- Disposa de 7 perfils professionals que s'organitzen per fases:
  - Equip d'urgències i primeres acollides

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

- Tractament de persones adultes (TS i psicòlogues)
- Equip d'infància
- Les dones poden ser acollides o no, es disposa d'un servei d'inserció laboral, advocades que fan assessorament i les administratives i personal de suport (neteja, conserges, ...).

3. Impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents i l'atenció específica que es brinda (Alba Urbina i Jorge Moreno)

- Quan s'intervé amb infants, adolescents i joves també s'intervé amb persones del seu entorn, la qual cosa implica una intervenció amb la família
- Hi ha diferents formes d'entrar al SARA:
  - per via directa
  - per derivació d'un altre servei.
  - I després hi ha el SARA Jove (12 a 18 anys) adreçat als joves que demanen assessorament per telèfon o mail
- Quan es treballa amb joves, cal tenir en compte com els joves posen nom a les violències que reben (ciberassetjament, noves formes de relacionar-se afectivament, no són violències en l'àmbit de la parella sinó de les relacions sexuals i afectives, s'ha de trencar el patró heterosexual com únic patró ja que un estudi realitzat a Barcelona indicava que un 50% dels joves no es definien com a heterosexuals)
- El tipus de violències tenen a veure com s'expressa la identitat a l'espai públic, ja que es sap que la majoria dels joves LGTBI no només pateixen violències en l'entorn escolar.
- De vegades és conflictiu emmarcar l'actuació amb els majors de 12 però menors de 18 anys. Depèn de l'edat, la llei marca què es pot fer sense o amb consentiment.
- La intervenció del SARA en un procés penal, hi ha hagut una modificació que permet atendre a aquests infants i adolescents sense consentiment patern
- Quan arriben al servei els infants i adolescents són víctimes de violència, tant si l'han viscut de manera directa com si l'han presenciat. Això genera diferents tipus de problemes
  - Problemes de socialització, normalització de la violència, por dels adults...
  - Síntomes depressiu, tristor constant, debilitat emocional...
  - Pors que no es poden explicar a nivell evolutiu, que estan fora del que els tocaria per edat
  - Alteracions de la son, malsons freqüents, insomni, han de dormir amb una persona significativa per a ells
  - Problemes d'integració al centre educatiu, dificultat per relacionar-se o comportaments agressius

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

- Síntomes d'estrès post traumàtic,
- Pràctiques d'autolesió
- Cal tenir present uns símptomes clau que són indicadors que alguna cosa està passant a casa:
  - Dificultat per empatitzar amb els fills o filles
  - Dificultat en el maneig d'emocions
  - Dificultats en l'educació i cura dels fills/es
- Per intervenir amb els infants és necessari treballar amb la mare i potenciar aquestes habilitats marentals, maneig de les emocions, poder posar límits... És una habilitat que ha estat minvada durant tot el temps de vida en parella (en una situació de maltractament), els fills han estat adultitzats i sovint la mare té problemes per exercir el seu rol de mare/educadora.
- Quan es fa l'acompanyament cal veure d'on prové aquesta dificultat. Moltes vegades ve donat pel sentiment de culpa de la mare, que porta a una dificultat de posar límits...
- Un cop arriben les mares amb els fills/es, la intervenció s'orienta en base a diversos factors:
  - Valorar el risc – s'utilitza l'eina RVD
  - També es valora l'edat, el risc de que puguin passar més actes violents i la necessitat o no d'una intervenció en urgència – si cal una acollida, si cal canviar al nen/a d'escola, tots els factors socials i familiars per protegir els fills i filles
  - Conèixer el posicionament de la mare davant aquesta violència. Si la mare no identifica la violència probablement no es podrà treballar amb l'infant, i per tant primer s'ha de fer un treball amb la mare i després treballar amb els fills i filles.
  - També cal valorar el posicionament de la criatura. És important saber què pensa del que ha passat a casa i quin sentiment té (n'hi ha que se senten culpables, o que culpabilitzen a la mare, o que es posicionen al costat del pare o de la mare....) . És important que puguin explicar què senten o com viuen la situació de violència.
- Els principis que regeixen la intervenció són:
  - Partir del que té l'infant, en positiu, per poder-lo ajudar. Si han sobreviscut a la situació de violència és perquè han desenvolupat eines de supervivència
  - Identificar tots els factors que els poden ajudar a tenir models positius de referència (espais fora escola, relacions amb altres figures de referència...)
  - Pensar en les causes del que passa, no intervenir reactivament en funció dels símptomes.
  - Abordar la intervenció conjuntament amb la mare
  - Treballar amb xarxa amb cases d'acollida, CSMIJ, entitats de lleure, escoles...

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

- En casos molt greus vol intervenir tothom, cal evitar les multi intervencions. De vegades, p.ex. a l'escola hi ha hagut un mestre que s'ha implicat, i és important que això es vagi derivant a un professional i que el mestre/a pugui recuperar el seu rol a l'escola
- Evitar la revictimització (que l'infant hagi d'explicar el que li ha passat a l'escola, als judicis,...)
- **Metodologia**
  - Les necessitats dels fills i filles no tenen per què ser les mateixes. De vegades necessiten coses diferents i han de ser conscients que aquestes necessitats poden ser diferents.
  - La primera acollida és clau, sobre tot en els casos d'urgència per donar eines a l'infant i a la dona per afrontar els canvis que es trobaran (canviaran de domicili, canviaran d'escola, potser ja no podran anar al CAU, ... canviaran la seva vida d'una manera molt important) i per preguntar-los com estan. En aquest cas és important fer be aquest primer acolliment abans d'iniciar l'exploració.
  - S'inicia la intervenció amb una exploració prèvia – 2 o 3 sessions d'exploració amb la mare quan entra d'urgència i després 2 o 3 sessions amb l'infant i després una devolutiva amb la mare. Es fan les exploracions de manera conjunta amb la psicòloga perquè legalment si hi ha una denúncia de violència s'ha de valorar el risc.
  - En aquesta exploració és clau focalitzar-se en l'infant i en com ha viscut la violència. Hi ha casos de mares que es troben desconnectades dels seus fills i no perceben la situació que ha patit l'infant, o el contrari, mares que sobre protegeixen l'infant per compensar la situació de violència que ha patit.
  - S'han de tenir molt presents les mesures civils. Cal treballar també de manera conjunta amb els serveis socials de territori o el servei d'atenció als joves. L'objectiu és treballar la parentalitat, perquè aquesta persona pot tenir un vincle amb el fill/a, i perquè fer un treball amb el pare també té un impacte positiu amb el fill. També es fan devolutives del tractament que rep el fill/a i es fa un acompanyament parental.
  - En cas de denúncia del pare, per mandat legal han de fer sessions de tractament, però el 80% no arriben a acabar el procés de tractament. Legalment s'han de fer 3 entrevistes amb el SAP però no sempre és així, perquè acceptar l'acompanyament vol dir assumir que s'ha exercit violència, i des del punt de vista del procés judicial, no interessa i no es deixen acompanyar. Quan s'acaben els processos judicials podria ser un bon moment, però amb processos judicials oberts no s'acaben vinculant o venen a les visites amb l'assessorament de l'advocat.
  - En canvi amb les dones és més fàcil perquè assumeixen el rol de víctima i no el d'agressor, i no només és més fàcil pel tema judicial sinó també per l'acceptació social.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

- Amb les mares es fa acompanyament a les habilitats marentals. El tipus de reacció pot ser:
  - De negació de que el fill s'hagi assabentat (però encara que no hagi vist res, ha vist una mare minada emocionalment),
  - Por a la DGAIA i a la EAIA perquè són casos extrems, i s'ha de fer, però les dones tenen por al que pugui passar i a no poder exercir de mare
  - Necessitat de tirar endavant (ja ha patit prou), però les ferides s'han de sanar i cal treballar-ho
  - Por a sentir-se qüestionada com a mare
- Perill revictimització derivada de l'acompanyament alhora des de SARA i des de l'EAIA.
- Hi ha experiències molt positives, d'acompanyament de mares que han viscut situacions de violència molt greus i que amb un treball integral i acompanyament professional aconseguen sortir-se'n. És important diferenciar què és conseqüència de la manca d'habilitats i què és conseqüència de la violència. Tot i això també hi ha casos en què només s'atén a l'infant perquè la mare no ha pogut sostenir la situació i no se la pot acompanyar.
- Durant la fase d'orientació i tractament es fa sempre una devolutiva a la mare.
- En aquesta fase és molt important tenir en compte
  - El posicionament de l'infant (p.ex. si està posionat a favor del pare,..)
  - Les possibles resistències al canvi, a ser acompanyats..
  - Si hi ha un procés judicial obert, que comporta diferents etapes (p.ex. aïllament total respecte al pare i de sobte obligació de visites cada 15 dies...) que són etapes que cal acompanyar.
- L'objectiu principal d'aquesta fase és prevenir. Evitar que l'infant normalitzi aquestes violències i les acabi reproduint. Si la seva persona de referència ha estat un pare violent no saben com han d'actuar i reproduïen aquestes violències vers la mare, o al revés, agafen un rol passiu-submís.
- També és important entendre l'infant dins de tota la seva xarxa (extraescolars, familiars...)
- Consideracions finals
  - És molt important que els infants tinguin un espai per poder parlar, que el sentin com un espai propi i que hi hagi un acompanyament amb la mare.
  - Es treballa de manera individual o grupal, amb sessions individuals, amb la mare, famílies o altres persones... També es fa acompanyament a avis o àvies, etc. El treball grupal es fa amb diferents formats, des d'un format inicial per a dones que encara no s'han separat sobre el repte com a mares, amb grups d'infants i mares que està dividit per cursos escolars i en els que es treballa amb els infants i les mares per separat i després hi ha sessions conjuntes,

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

grups de joves que han patit violència en la parella, en l'àmbit familiar o en altres violències comunitàries (a l'espai públic,...)

- Per tema COVID no s'estan fent grups i això té un impacte molt negatiu en el tractament, perquè els grups ajuden molt en el tractament (sentir que no estàs sol/a, són espais de desbloqueig, d'observació natural per als professionals, comprovar que els sentiments o vivències que tenen no són úniques...)
- També es fa treball comunitari i treball amb escoles, en casos on hi ha hagut violències masclistes
- L'atenció és molt flexible, i es modula en funció de les necessitats de cada cas (no hi ha límits en el nombre de sessions, sinó que s'atén fins que la persona s'ha recuperat, ni de temps, ni de l'edat..)

4. **Debat**

- Relacions de causa-efecte en el fet de patir violències – l'evidència no demostra cap relació, però l'experiència és que moltes de les dones ateses han patit violència a la seva família i que també hi ha molta relació en els infants que han patit violència a casa i a l'escola, podent ser víctima o agressor.
- Això demostra que aprenen que la violència és una forma de relació i per aquest motiu cal un treball d'identificació: que identifiquin què és i què no és violència i puguin canviar el patró après
- Espais de millora:
  - Estructura: els llocs han de ser amigables i acollidors per als infants. L'espai no està pensat com a un lloc per acollir infants. Han de tenir espais polivalents i oberts, amb materials suficients per treballar amb infància
  - Falta que hi hagi equip professional suficient per poder atendre i fer un seguiment efectiu. Hi ha casos en què falten hores per fer seguiment, sobre tot quan passa temps entre visita i visita, i han passat coses entre mig. La Cartera de Serveis Socials no marca la ràtio d'atenció en els llocs on s'atenen violències masclistes (si a serveis socials, si a EAIAS, residències... però no en violència masclista). No es deixa a ningú sense atendre però és complicat.
  - Més flexibilitat per treballar amb adolescents. És molt complicat treballar sobre cita, a dos setmanes vista. Són adolescents que es relacionen per primer cop amb l'administració pública, en llocs adultitzats, i necessiten que se'ls atengui ja (no al cap de temps). S'intenta fer relació i crear vincles en els llocs on estan els adolescents aprofitant els espais de treball.
  - Que els espais siguin territorialitzats, no pot ser que una noia hagi de fer 1h. de viatge per arribar als serveis del SARA. La distància és un factor clau, que comporta que no es vinculin al servei.
  - Manca de connexió amb els serveis de primària – els serveis mèdics no coneixen en quina situació es troben aquestes famílies, i depèn de la iniciativa del metge de família o de les vegades que es visita a la família... És fonamental que el pediatra estigui al corrent. Es treballa amb el treballador social del CAP,

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	04/05/2022
		12:00 a 14:00

però caldria una relació més directa. A nivell de Barcelona Salut participa al circuit de violències masclistes, però no sempre és així en altres municipis.

- Projecte per crear una comissaria específica per atendre dones víctima de violència masclista, amb un model d'atenció mixta. Hi ha un canvi de mirada en l'atenció per part dels cossos judicials – a nivell d'espais, tipus d'atenció, suport serveis socials...
- Accés als circuits: molts casos que pateixen violència i no ho verbalitzen, però la xarxa que ho pot identificar i que pot fer derivacions és molt àmplia (salut, educació, serveis socials, guàrdia urbana, mossos, urgències d'hospitals..). El servei es coneix. Hi ha un protocol de com s'atenen els casos de violència.
- Major corresponsabilitat en atenció a les violències: el SARA atén els casos greus, serveis socials i PIA també atenen casos – el tractament és corresponsabilitat de tothom, el SARA atindrà als casos greus amb atenció terapèutica, etc. però tots els agents són corresponsables de tractar la violència masclista (el mestre, el pediatra, el mosso....). S'ha generat un canvi en aquest sentit, i cada cop hi ha més consciència d'aquest paper des de tots els serveis, i no de derivar tot al SARA.
- No hi ha una eina de valoració del risc en infants i joves, i el que passa és que quan s'incorporen nous professionals (orientadores d'escoles, referents, taules joves ...) deriven més casos al SARA. No perquè n'hi hagin més sinó perquè es deriven més. L'estratègia per tant és posar referents als espais (orientadors, educadors de carrer....) que no només derivin, sinó també per poder treballar amb persones que atenen aquestes persones.
- També cal que els professionals tinguin eines i formació continua per poder atendre als infants i els adolescents segons paràmetres canviants (identificació sexual, ciberassetjament...)
- El SARA és un servei d'atenció que s'accepta voluntàriament, i hi ha dones que no són conscients de la situació que estan patint, derivacions que venen sense cap informació ni context.... També hi ha moltes bones pràctiques de les entitats, que deriven, acompanyen a la persona físicament fins a la primera acollida... i s'haurien de fer més públiques.
- També és important per un professional que activa un protocol, saber qui hi haurà darrera. Com ho farà, com atindrà.... Es molt important les trobades per posar-se cara, perquè així quan es deriva a algú ja s'humanitza, ja es posa una cara, deixa de ser un correu electrònic.